

*Prof. Dr. İbrahim Ortaş İle
Üniversite ve Türkiye Üzerine*

OKAN YÜKSEL
www.okanyuksel.com
iletisim@okanyuksel.com

*5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun telif haklarına ilişkin hükümlerine göre
Okan Yüksel'in yazılı izni olmadıkça hiçbir kimse, yayıncı ve kuruluş, eserin tamamını
veya bir kısmını yayınlamayaz, çoğaltamaz, alıntı yapamaz.*

Bir makalenizde “Eğer gelecekte dünyada söz sahibi olmak istiyorsak, güçlü olmak zorundayız” diyor ve gücün, silahta değil üniversitelerin yetiştirdiği çağcıl beyin ordusunda olduğunu belirtiyorsunuz. 21. yüzyılda gücün tanımı değişiyor mu?

Evet, aslında gücün tanımı geçen yüzyılda değişmeye başladı. Günümüzde güç dediğiniz şudur: “Nitelikli insanı kim elinde tutuyor?” Biz bunu ne zaman anladık; II. Dünya Savaşı sonrası yıkılan, taş üstünde taş bırakılmayan Alman’da kişi başına düşen milli gelir bugün çok yüksektir. Oysa savaş sonrası milli gelir de üretim de düşmüştü. Ama Almanya’nın elinde çok sayıda nitelikli insan vardı. İşte o nitelikli insanlarla Almanya 1960’lı yıllarda yeniden şahlandı. Yeniden üretmeye başladı ve hatta Türkiye’den de çok sayıda işçiyi götürdü. Bugün bizim yaklaşık dört milyon işçimiz yaşıyor Almanya’da. Bugün Almanya’nın kişi başına düşen milli geliriyle Kuveyt’inki aynı düzeyde. Belki Kuveyt biraz daha yüksek ama Kuveyt hala “satın alan bir ülke” oysa Almanya üreten bir ülke. Onun için bugün günümüzde savaşların, şunun bunun pek da fazla bir önemi kalmamıştır. Bütün savaşlar, neticede teknolojidir ve bu teknolojiyi yaratan insan unsurdur, bilgili insan unsurdur.

Orduların değil, bilginin ve teknolojinin yön verdiği bu yüzyılda, Türkiye çağın gereklerini tam anlamıyla yerine getirebiliyor mu?

Yok, hayır. Türkiye’de çok zeki, çok çalışkan insanların olduğunu biliyoruz, güçlü bir ordumuz var, teknoloji satın alıp kullanabiliyoruz ama maalesef teknolojileri üreten, dönüştüren bir ülke olmaktan uzağız. Yani şuraya gelmek istiyorum, aslında bütün mesele bilgi! Bilgi nedir, dersiniz: Bilgi, herhangi birisinin ürettiği teknolojiyi kullanmak değildir, birisinin size öğrettiği bir şeyin kopyasını yapmakta değildir. Bilgi, bunların aksine, bir şeyi anlamaktır, dönüştürmektir. Onu yaratmaktır. Yani kendi elinizdekilerle bir değer üretmektir. Onun için günümüzde, çağa yön veren silahlı kuvvetler değil, aksine sahip olduğumuz nitelikli insan gücüyle varlığımızı hissettirmenizdir. Bugün Avrupa Birliği içerisindeki bazı ülkeler vardır, örneğin Hollanda; Hollanda dünyada silahla bir şeyler yapmıyor. Veyahut İsrail’e bakalım, belki silah kullanıyor ama bugün İsrail’in asıl gücü bilim ve teknolojiye bir hayli ilerlemiş olmasıdır. Bizim, kendi alanımızda konuşacak olursak, İsrail tohum üretiyor. Genetiği değiştirilmiş tohumlar üretiyor ve bunları altından daha pahalıya satıyor. Mesela domates tohumu satıyor, karpuz tohumu satıyor... Bu noktada Türkiye’de çok ciddi bir sorunla karşı karşıyayız.

Sanıyoruz bu yüzyıla damgasını vuracak kurumlar üniversiteler olacak. Bu noktada sizinle üniversite kavramını irdelemek istiyoruz. Öncelikle, üniversitenin dünden bugüne uzanan serüvenini anlatabilir misiniz? Üniversite kültürü ne zaman ve nasıl doğdu, bugünlere hangi aşamalardan geçerek ulaştı?

Üniversite kavramı genellikle Batı’da oluşmuş bir kavramdır. Geçmişine bakarsak, Yunan kültürüne dayanıyor. Ortadoğu coğrafyasında, İslam coğrafyasında Medreseler, Külliyyeler olarak karşılığını buluyor. Atina’da üniversite kavramı; karşılıklı olarak hocaların ve öğrencilerin taşlar üzerine oturup tartıştığı, birbirlerine sorular sordukları ve toplumun, ülkenin, devletin sorunlarının karşılıklı olarak oturulup konuşulduğu bir ortamda başlamıştır. Modern anlamda 1100’lü yıllarda, bugün Bologna Süreci dediğimiz, ilk ismiyle İtalya’da başlayan Bologna; sonrasında Fransa’ya İngiltere’ye yayılan ve Kıta Avrupasında gelişen ve günümüzde yaklaşık on üç binlere yaklaşan bir üniversiteler kavramı oluşmaya başlamıştır. Üniversite kavramı temelde “universal”, yani “evrensel” kavramından gelmektedir. Yani her sorunu, dar anlamda değil evrensel anlamda derinlemesine ele alandır, bilimsel bir temelde yani bir şeyin yoktan var olamayacağına, vardan da

yok olamayacağına, maddenin dönüşebileceğine, hemen her şeyin bir yasaının olduğu bilinciyle hareket eden, tamamen pozitif değerlere dayalı bir düşünce anlayışının hâkim olduğu bir kavramdır. Üniversiteler, hemen hemen her ülkede bu böyledir, toplumun en canlı ve bilgiyi en yoğun şekilde kullanan, dönüştüren insanların toplandığı yerlerdir. Yani öğrencisiyle, toplumun içerisinden sıyrılabilen en iyiler; kadrolarıyla toplumları harekete geçirebilecek hocalardan oluşmalıdır üniversiteler. Bunun için buralarda, sözünü ettiğimiz evrensel ortam içerisinde kendisini gerçekleştirerek, her alanda yenilikçi ve dönüştürücü fikirler oluşturarak toplumun ihtiyaçlarına çözüm oluşturacak insanlar yetmelidir.

Peki, bizlerin üniversite kültürüyle tanışmamız nasıl oldu? Osmanlıdan Cumhuriyete uzanan süreçte üniversitelerimiz hangi aşamalardan geçti?

Biliyoruz ki, Osmanlı'ya ilk olarak Dârü'l-fünûn olarak gelmiştir üniversite. Kimilerinde İstanbul Üniversitesi olarak belirtiliyor. Fatih Sultan Mehmet zamanında İstanbul'da üniversite, hatta "geometri merkezi" vardır. Hendese merkezi vardır ve burada uzay bilimleri üzerinde çalışmalar yapılmıştır. O dönemde de uzay bilimlerine oldukça önem veriliyor ve dünyaca tanınan birçok bilim insanımız yetiştiriliyor. Daha sonra hendesenin kaldırılmasıyla, bombalanarak, bilim insanları bu topraklardan ayrılıyorlar. İstanbul Üniversitesi ise tıbbi bilimler ve daha çok da ordunun ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik çalışmalar yapıyor. Zamanla mühendislik ve hukuk alanları da gelişiyor. İşte İstanbul üniversitesinin temelleri ta oradan geliyor.

Osmanlı bilim ve teknoloji alanında dünyadaki gelişmeleri iyi analiz edemiyor. Aydınlanma ile başlayan felsefe, edebiyatın ve yazı kültürünün gelişmesi, sonrasında temel bilimlerin farklılaşması, oradaki aydınlanma anlayışı ve özgür tartışma ortamı, yeniliklerin kapısını aralamıştır. Yenilikler matematiğin, fiziğin, kimyanın, biyolojinin; temel bilimlerin önünü açmış ve bu açılım zamanla gelişerek Batı'yı teknolojik anlamda ilerletmiştir. Biliyorsunuz ki geçmişte, savaşların arka planında ekonomik çatışmalar varken ön planda elinde kılıçlarla askerler karşı karşıya geliyor. Orduların gücü insan gücünden kılıç gücüne, kılıç gücünden toplara tüfeklere ve makinelere dönüşüyor. Batı aydınlanma felsefesiyle kendisini bu anlamda geliştirirken, maalesef Osmanlı bunu yeteri kadar fark edemiyor. Ve bir anda bazı sıkıntılar baş göstermeye başlıyor ve böylece Batı'nın gelişmişliği anlaşılıyor. Bunun üzerine maalesef yine nitelikli insan yetiştirme yoluna gidilmiyor ve bunun yerine insanlar Batı'ya gönderilerek bilgi ve teknoloji alınmaya başlanmıştır. Tıpkı bugünkü gibi. En nihayetinde oralara giden insanların bir kısmı sanatla tanışıyor, edebiyatla tanışıyor, bir kısmı şiir okuyor ve bir değişim yaşıyor. Geri gelenler devletin nizamıyla uyuşmıyor doğal olarak ve nihayetinde bu insanlardan gerekli verim alınamamıştır, ta ki Cumhuriyete kadar.

Cumhuriyet yeni bir dünya, yeni bir bakış açısı... Feodal; din ve tarım kültürü üzerine oturtulmuş bir Osmanlı Devleti; o büyük, üç kıtada hâkimiyet kurmuş devlet artık işleyemez duruma gelmiş. Yeni bir Cumhuriyet kurulmuş, daha dar bir alanda ama daha efektif yöneticilerle. Biraz da Batı'dan etkilenmiş Mustafa Kemal ve arkadaşlarıyla...

Yeni bir bakış açısıyla, 1933'lere kadar üniversitelerin bir faaliyet göstermesini bekliyorlar ama üniversitelerin Osmanlı'dan kalan kültürle daha çok öğretim kültürü üzerine oturtulduğunu görüyorlar. Mustafa Kemal, bunun değiştirilmesini istiyor ve yurt dışından uzmanlar çağırıyor. Bu uzamanlar Dârü'l-fünûn hakkında bir rapor hazırlıyor ve sunuyorlar Mustafa Kemal'e. Anlaşılıyor ki oradaki öğretim üyelerinin pek çoğu üretken değil ve bilimsel anlamda araştırma yapmaktan yoksun. Bunun üzerine Mustafa Kemal, bu kadroları uzaklaştırmaya çalışıyor ve 1933'te İstanbul Üniversitesi'ni yeniden kurdurtuyor. Almanya'da Nazilerden kaçan öğretim üyelerini alarak

modern anlamda üniversitenin kapısını aralıyor. Bugün Türkiye'deki öğretilerin çoğunun altında o Batı'dan gelen bilim insanlarının imzası var. Ama şimdi 1933 öncesine döndük gibi geliyor!

Yurt dışında çalışmalarda bulunmuş ve uluslararası saygınlık kazanmış Prof. Dr. Cahit Arf veya Prof. Dr. Oktay Sinanoğlu gibi akademisyenlerimizin hemfikir olduğu bir nokta var: Türkiye'deki akademik kadrolar da üniversiteler de yetersiz! Hatta daha ileri giden ve Prof. Dr. Yalçın Küçük gibi “üniversitedeki profesörlerin, öğrencilerinden cahil oldukları bir aşamadayız” ya da “üniversiteler sürü imalathaneleridir” diyen profesörlerimiz dahi varlar. Bu noktada sizin görüşleriniz nelerdir?

Öncesinde “akademisyen profili” ile ilgili iki yazı kaleme aldım. Gazi Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmada Türkiye'deki akademisyenlerin profilinin çok düşük olduğu ortaya konuldu. Bugün üniversitelere yapılan eleştirilere, üniversitelerin üretkenliğine bakıldığı zaman çok ciddi bir sorunla karşı karşıya olduğumuz doğru. Ben bunu TÜBA dergisinde de yazdım. Akademisyenlerimizin büyük bir bölümü dil bilmiyor, geçenlerde YÖK başkanına da TRT'deki bir programda söylemiştim; kendileri de bunu önemiyorlar. Türkiye'de ciddi anlamda akademisyenlerimiz dil bilgisinden yoksun, verimlilikleri yönünden yetersiz. Kişi başına üretilen makale sayısı, yurt dışı çıkışı, patent üretimi, üretilen makalelerin uluslararası anlamda saygınlığı noktasında çok kötü bir yerdeyiz. Peki, içeride öğrencilerimizi iyi bir şekilde yetiştirebiliyor muyuz, iyi bir akademisyen miyiz, iyi bir düşünür müyüz, dönüşümü sağlayabiliyor muyuz; hayır bu konularda da yetersiziz. Çok az insan toplumun önüne çıkıyor, toplumla konuşuyor, topluma yön vermeye çalışıyor. Ciddi bir yetersizliğin olduğu doğru, bunu ben de kabul ediyorum. İnsanlara hakaret etmek doğru değil ama profilimizin iyi olduğunu söylemek çok güç.

Öncesinde okuduğum bir makalenizde “üniversite”nin tanımını yaparken üniversitelerin otoriteye karşı, özgür tartışma ortamını ve eleştirel düşüncüyü savduklarını belirtiyorsunuz. Türkiye'deki üniversitelerin bu tanıma uyduklarını söylemek mümkün mü? Bugün üniversitelerimizde özgür bir tartışma ortamı ya da eleştiri özgürlüğünden söz edebilir miyiz?

Hayır! Türk üniversitelerinin bugün, daha öncesinde de belirttiğimiz dinamiklerden yoksun. Yani üniversitelerimiz toplumun önünü açacak, öğrencilerinin kendini gerçekleştirecekleri ortamları sağlamakta çok yetersiz. Bu, maalesef 12 Eylül'le geldi. Başkalarının gençlik üzerinde oynadıkları oyunlar, sağ-sol kutuplaşması iyi analiz edemedi, asıl suçlular ortaya konulmadan suç gençliğin üzerine atıldı. Oysa, çok doğaldır ki gençlik etkilenir. Dinamik insan, haliyle sığınacak bir yer arıyor, liman arıyor. Nereye sığınırsa ona göre davranıyor. O, bir şeyleri algılayana kadar bir sürecin geçmesi gerekiyor. Bu süreçte kimisi kendisini sağda buldu, kimisi solda buldu. Belki de bu gençlerin bir kısmının arzu ve istekleri aynı doğrultuydu. Ben bunu her zaman söylemişimdir; 12 Eylül gençlerin bu dinamizmini kırdı ve onun yerine de hiçbir şey koymadı. Kendi haline bıraktı. Şu anda da sağda ya da solda olduğunu söyleyen insanlara bakınız, herhangi bir ideolojik derinlikleri yoktur. Neyi savduklarını tam olarak bilmezler. Bir alt yapı gelişmedi. Hâlbuki üniversitelerin kişilerin yön haritalarını oluşturacakları kapıları açmaları lazım. Yani şu an siz üniversite öğrencisiyseniz, üniversite sonrası geleceğini üç aşağı beş yukarı belirlemiş olmanız lazım. Üniversite eğitimi bu olanağı siz öğrencilere vermiyor. Bireysel olarak, ben ne yapabilirim diyorsunuz çünkü herkes size ne yapacağınızı soruyor. Gençler işe girebilir miyim diyor. Sınavları kazanamayan üniversite mezunu ne yapabilirim diyor; bu sırada baba hakaret ediyor, anne hakaret ediyor, amca hakaret ediyor... Ne yapacak? İş yok, işsizlik var. Devlet olanak yaratmış mı, yok böyle bir şey. İş imkânı var mı? Yok. E, ne yapacak bu genç insan? Hırsızlığa yönelse içeri girecek, evde kalsa içeride bunalıma girecek. Ne yapmalı? Yol haritasını çıkartmalı. Ama kendisinin bir şeyler yapmasını sağlayacak o girişimci ruhu da verilmemiştir bu gençlere. Oysa

kişinin girişimci olması lazım; bu iş olmadıysa onu yapmalıyım, demesi lazım. Kapı kapı dolaşması, ben bu işi yapabilirim demesi lazım. Biz bunu üniversitelerde veremedik, üniversiteyi sadece dersler olarak gördük. Derslerinize çalışın, gerisine karışmayın dedik. Oysa üniversite gençliğinin bir şeylere karışmaları lazım, en azından kendi ülkeleri hakkında kaygıları olması lazım. Şiddetle olmadığı müddetçe yani bir yerleri kırıp dökmeden kendisini ortaya koymaları lazım gençlerin. Karşı çıkabilmeleri, özellikle de kendilerine karşı çıkabilmeyi bilmeleri gerekiyor. Onun için ben bugün üniversitelerde bir tartışma ortamının, gençlin önünü açacak bir yapının olduğunu göremiyorum.

Kurum ve kuruluşlar ürettikleriyle var oluyor. Her kurum ve kuruluşun amacı doğrultusunda bir şeyler üretmesi bekleniyor. Bu noktada üniversitelerin beklentileri karşıladığını söyleyebilir miyiz? Üniversitemiz bilgi ve teknoloji üretebiliyorlar mı?

Maalesef, üzülerek söylüyorum ki maalesef. Şimdi üniversitemizde genel olarak ikinci öğretime yönelim var. Öğretim üyelerimizin derslere girip çıkmaktan başka bir şeye zamanları kalmıyor. Araştırmaya dahi doğru dürüst zaman kalmıyor. Bu çok ciddi bir sorun. Ayrıca üniversitemizin sahip olduğu maddi olanaklar bilim ve teknoloji üretmeye yeterli değildir. Bazı üniversitemizde, küçük de olsa insanlarımızın inisiyatifleriyle bir şeyler yapıyor. Ama şu anda Türk üniversitelerinin dünya ölçeğinde iyi olduğunu söylemek çok güç. Binde altılık bir bilime katkımız vardır. Ayrıca yarattığımız makalelerin uluslararası dönüşümleri ve saygınlıkları da çok düşük. Belki son zamanlarda nicelik olarak artış sağlayabildik, dünyada on dokuzuncu ya da yirincinci sıradayız fakat içerik olarak, o makalelerin değer görmeleri noktasında son derece yetersiziz.

Günümüzde, bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin yanında bilgili insan yetiştirme amacı da olan üniversitemizin bilgili insan yetiştirme performansını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Öncelikle, öğrencilerimiz çok zekiler. Bunun farkındayım. Fakat üniversite okuyacak çok az sayıda öğrenci geliyor üniversitelere. Bunu son ÖSS’de gördük. Öğrencilerin %60’a yakını fen sorularına dokunmuyor. Türkiye’de fen sorularına dokunamayan bir gençlikle karşı karşıyayız. Matematiği son derece düşük olan bir toplum hiçbir zaman soyut düşünemez. Soyut düşünemeyen bir toplum ise zekâsını dönüştüremez yani bilgi üretmez. Maalesef yaratıcılık yok. Onun için Türkiye, çok ciddi bir sıkıntıyla karşı karşıya; kim ne derse desin. Ben bunu Türkiye’nin geleceği açısından çok sıkıntılı görüyorum. Düşünemeyen bir toplum olamaz. Çok az sayıda insanımız var, bir buçuk milyon öğrenci içerisinde ancak kırk elli bini ancak üniversite okuyacak kadar fen ve matematik sorusu yapıyor. Bu, çok sıkıntılı bir şey.

Bu noktada üniversite öncesi eğitimin de etikleri oluyor sanıyoruz... İlköğretimin ve nihayetinde ortaöğretimin...

Evet, üniversite öncesini de bir türlü rayına oturtamadık. Bir yanda meslek liseleri, bir yanda düz liseler... Milli Eğitim Bakanlığı’nın bu işi artık ciddiye alması ve üniversitelere iyi eğitilmiş, sadece sınava endekli bir eğitim yerine kişiyi olgunlaştıran, geliştiren ve sonunda birey durumuna getiren bir eğitim sistemine dönmemiz lazım. Öğrenciler arasından kendisini gerçekleştirebilen, karşılaştığı sorunları çözebilen, yorumlayabilen öğrencilerin de üniversiteye gitmesi lazım. Diğerlerinin de kendi bilgi, beceri ve ilgi alanlarında bir işe yönlendirilmeleri gerekmektedir. Yani herkesin üniversite okuması gerektiği gibi bir koşul olmaması lazım. Bu aslında hiç de doğru bir şey değildir.

Üniversitelerimizdeki idari kadroların pek çoğunun öğrencilere karşı ilgisiz olduğunu görüyoruz. Örneğin yurtların hali pek çok üniversitemizde içler acısı! Ayrıca kontenjanlar da çok sınırlı. Kültür, sanat ve spor faaliyetleri de genellikle göstermelik aktiviteler olarak kalıyor. Böyle bir ortamda sözünü ettiğiniz “çağcıl beyin ordusu” filizlenebilir mi?

İşte bütün sorun aslında burada, üniversitelerimiz şu aşamada üç aşağı beş yukarı hepsinin spor ve kültür tesisleri var ama bunlar yeterince efektif kullanılabiliyor mu, insanlar bunlardan yararlanabiliyorlar mı? Hayır, öğrencilerin büyük çoğunluğu bunlardan yararlanamıyor. Sosyal ya da sportif faaliyetler var mı, kol faaliyetleri var mı? Bunlar da maalesef yok! İdari kadrolara gelince, şu aşamada idari kadrodakilerin büyük çoğunluğu idari kadrolarda oturacak nitelikte değil, çok uzaklar bundan. Neden? Çünkü insanlar oralara memur olarak gelmişler, herkes bir iş peşinde. Oysaki üniversitede, akademik kadrolarda olduğu gibi idari kadrolarda da üniversitelilik bilinci oluşması lazım. Daire başkanlarından tutun da en alt kademedekilere kadar. Bu insanlar, kiminle muhatap olduklarını bilmeleri lazım. Bugün sizin karşınıza eğilerek gelen bir öğrenci, yarın bir bakacaksınız ki devletin yöneticisi olacak. Yöneticilerin, memurların bu bilincin içinde olması lazım; karşısındaki insanın yarın bir kaymakam, vali ya da daha farklı bir yönetici olabileceğinin farkına varmalılar.

İlkokuldan üniversiteye uzanan serüvenin sonuna gelmiş ve göreceğimi görmüş bir öğrenci olarak ünlü fizikçi Albert Einstein’ın “bir ülkenin geleceği o ülke insanların göreceği eğitime bağlıdır” sözünü okuyunca gelecekte kaygı duymaya başladım. Bu noktada siz ne düşünüyorsunuz? Aydınlik bir gelecek için mevcut eğitim sistemi ne kadar yeterli?

Tabii bir eğitimci olarak, umutsuz olmak istemem, umutsuzluğu da kabul edemem. Umut bizim elimizde, umudu bizler yaratacağız. Doğayı göreceğiz, yaşamı göreceğiz; hayat devam ediyor: biz istemesek de biraz sonra karanlık olacak, sekiz on saat sonra tekrar güneş doğacak. Kış gelecek, tekrar ilkbahara döneceğiz, sonra tekrar yaza döneceğiz... Yani, hayat devam edecek. Onun için bizim de doğanın diyalektiğine uygun olarak geleceğe dair her zaman temkinli ilerlememiz ama her zaman bir umudun doğabileceğini, birilerinin bir şeyleri yeniden yeşertebileceğini kabul etmek zorundayız. Şimdi önümde sizi görüyorum, ta Bursa’dan kalkıp benimle röportaj yapmaya geldiniz. Neden geldiniz? Aslında bu da ben de bir şey yapmak istiyorumun bir göstergesidir. Ben de bir ışığım demek istiyorsunuz. Ben neden bunca işimin arasında burada sizinle konuşuyorum? Çünkü biz de istiyoruz ki çevremizde yaşayan insanlarla bir şey oluşsun, bir dönüşüm olsun.

Eğer köklü bir eğitim reformu gerekiyorsa, ki ben bunun için çok geç kalındığını düşünüyorum, neler yapılabilir? Nereden ve nasıl başlamalı?

Evet, her yönüyle bir reform gerekiyor. Her şeyden önce Milli Eğitim Bakanlığı’nın Eğitim Şurasını toplaması lazım. Bugünkü eğitim sistemindeki öğrencilerimizin bilinç düzeyini toparlayıp, öncelikle sorunun net bir şekilde tespit edilmesi lazım. İkincisi, bizlerin yeniden “çağcıl” yani çağa uygun bir eğitim modeli ortaya koymamız lazım. Efendi, terbiyeli, anasının kuzusu yerine daha çok doğasını bilen, çevresini bilen, insanı bilen, tanıyan ama bu arada da kendisini gerçekleştirmeye çalışan, birey olabilen; çevresinde olup bitenleri anlayan, bu noktada dil bilen; yani genel anlamda bir dünya insanı modelini yaratmamız lazım. Bunların arasında iyi olanları da yeni bir üniversite yasasıyla, bir yükseköğretim reformuyla Türkiye’nin bir bütünsel eğitim programına ihtiyacı olduğu kanısındayım. Bunun mutlaka sağlanması lazım, aksi halde yürümez.

Ben Türkiye’yi küllerinden her zaman doğmasını bilmiş bir yapı olarak algılıyorum. Mutlaka Türkiye, bunların da altından kalkacaktır. Tarihte kalkmıştır. Osmanlı için de bir daha

toparlanamaz denildiği dönemlerde Mustafa Kemal'ler çıkmıştır, yeni bir yol çizmiştir. Türkiye'de yeterli donanımda insanlar vardır, çok zeki insanlar vardır ama ne yazık ki ortam sağlanamamıştır: mevcut sınav yapısının kurbanı olunmuştur. Bu çocukların önleri kesilmiştir ama ben bir şekilde akan suyun önünün kesilebileceğine inanmıyorum. Mutlaka, birgün damlaya damlaya göl olur, sonrasında bu göl taşar ve Türkiye dünyada hak ettiği yerini tekrar alır. İsmet İnönü'nün bir sözü vardır ya, aynı şekilde dünya her nasıl şekillenirse şekillensin Türkiye yerini bulacaktır. Ben buna her zaman inanmışımdır, Türkiye kendi yerini bulur. Bunun anahtarı da gençliktedir; gençlik kendisini iyi yetiştirmeli, iyi örgütlenmeli ve Türkiye'nin sorunlarını tartışarak Türkiye'yi yukarılara taşımalıdır. Bunu yapmak zorundayız çünkü başka bir çaremiz yok! Yerlerde sürünen bir ülke olamaz Türkiye! Sürekli dışarıdan teknoloji alan, sürekli dışarıdan tank, top alan bir ülke olamayız! Bizim de artık bir şeyler yapmamız lazım. Yapmamız lazım çünkü başla çaremiz yok. Önce sana güveniyorum, sonra kendime güveniyorum; yapacağız!

Önemli Not: Bu röportaj Politik Akademi Projesi çerçevesinde Okan Yüksel tarafından yayına hazırlanmıştır.